

STUDIEBESÖK TILL AUSCHWITZ

Texten har författats av Terese Ekfors
Alla bilder har tagits av Antti Laato
Studiebesök 31.8. 2004

Tankar och funderingar innan besöket

- Jag finner det svårt att föreställa mig hur Auschwitz kommer att vara i verkligheten och hur man ska reagera på allt. Visserligen har man sett fotografier, läst om förtelsen i historieböckerna och sett filmer.

Något väldigt hemskt

- Ändå är det som om någonting fattas i dessa berättelser när man inte kan föreställa sig eller se en bild av hur området såg ut i verkligheten där fångarna vistades. Det man t.ex. har sett på bilder kan man uttrycka med att det var väldigt hemskt och förfärligt, men den verkliga innebörden saknas.

Grått, kallt och blött

- Grått, kallt och blött är det första jag tänker på när jag hör ordet Auschwitz. När jag försöker föreställa mig det värsta om stället och allt det hemska som pågicks där, så vet jag ändå att jag inte kan komma i närheten av hur det egentligen var i verkligheten.

Större förståelse

- Att åka till koncentrationslägret på detta studiebesök från TSF och se platsen med egna ögon kommer säkerligen att ge större förståelse när jag i framtiden hör om koncentrationsläger.

Det finns inte ett ordförråd

- Hur skall man kommentera besöket till koncentrationslägret? Kan man kommentera det? Går det att ge en beskrivning av upplevelserna? Det känns som om det inte finns ett ordförråd tillräckligt stort för att kunna beskriva hur hemskt det var att uppleva stället och se Auschwitz.

Vidrigt

- Vidrigt, är det ord som närmast beskriver hur jag upplevde platsen. Ändå kommer ordet inte ens i närheten av hur hemskt jag tyckte att det var.

Här är järnvägsspåret

- Vädret för dagen kändes passande, för det var mulet och duggade. När vi närmade oss området blev jag väldigt nervös. Chauffören i bilen förklarade att här är järnvägsspåret som ledde direkt till Birkenau och jag blev illa till mods när jag tänkte på bilder man sett och berättelser man hört om dessa fasansfulla tåg färder till koncentrationslägret. Nu blev berättelserna om Hitlers utrotningsplan mera verklig.

”Arbeit macht frei”

- Vi fick en svenskspråkig guide, som verkligen var insatt och berättade bra. Vi gick igenom ”Arbeit macht frei”-porten och kom in på området som helt var omringad av taggtråd i flera lager.

Stora tegelhus

- Många stora tegelhus var uppställda på rad och vi fick se hur fångarna levde inuti dessa. Människorna sov på halm på bara golvet och väldigt trångt.

Har alla rymts här på samma gång?

- Lägret hade 28 tvåvåningshus och det genomsnittliga antalet fångar på området var 13.000 – 16.000. År 1942 fanns det vid ett tillfälle över 20.000 fångar. Det är så stor mängd att man inte kan förstå och föreställa sig att alla rymts där på samma gång.

Man såg deras ansikten

- I ett av museerna fanns det en hel korridor med fotografier av fångarna. Man såg deras ansikten och behövde inte fundera vidare över deras öde, för under bilderna stod det namn, ankomstdatum och vilken dag de dog. De flesta vistades där några månader innan de dog, några ett år och en del redan efter några dagar. Dessa fotografier gav en mera personlig bild än den stora massan man alltid hör om.

Ett nytt liv på en ny ort

- Vi fick i museet se alla möjliga saker som tagits ifrån fångarna när de kommit till lägret. Fångarna trodde nämligen att de skulle få börja på ett nytt liv på en ny ort och hade med sig kläder, hushållsredskap, smycken etc. I ett museum fick vi se lager av kastruller, en hel korridor av skor och kappsäckar. Till och med hår av fångarna fanns i ett stort rum, av vilket man lagade tyg.

Uttröttningsstrategi

- Man drev en uttröttningsstrategi och hade fångarna att jobba och slita hårt, för att sedan få väldigt lite mat. Fångarna fick stå uppställda på led i ur och skur i flera timmar för uttrötning, till och med upp till 19 timmar. Vid ena ändan där fångarna stod uppställda fanns ett litet torn där mannen stod som skulle få rapport om antalet fångar. Orsaken till att detta lilla torn blev byggd, var för att denna kontrollör inte ville stå ut i regnet. Jag blev så upprörd när jag hörde det. Vilken ironi.

Fångarna gasades ihjäl

- Vi fick se miniatyr av hur gaskammarna fungerade när fångarna gasades ihjäl.

Man lurade människorna

- Litet senare besökte vi också gaskammare och krematoriet nr. 1. Det var väldigt obehagligt att höra om hur man lurade människorna att de skulle duscha ...

Cyklon B

- ... och sedan dödades de istället med giftet cyklon B.

Allt bli en enda stor massa

- Att tusen och åter tusen människor dött på detta sätt är så svårt att få ett verkligt grepp om. Det är så många att man med hjärnan inte kan uppfatta denna mängd i realistisk mening. Allt bli en enda stor massa.

Man gjorde medicinska experiment

- Det som berörde mig väldigt illa, var att man gjorde medicinska experiment på fångar. Man prövade snabba steriliseringsmetoder av judiska kvinnor. Man prövade också ut nya läkemedel och preparat på fångarna. Vidare utsatte man tvillingbarn och handikappade för experiment av olika slag. Det sägs att hundratals fångar dog under dessa experiment.

Fångar dog av syrebrist

- Straffcellerna var de mest obehagliga jag någonsin sett och hört om. Vi fick besöka dessa straffceller i bottenvåningen av s.k. dödsblocket och känslor som kom upp inom mig kan inte beskrivas. En del fångar lästes in för att svältas ihjäl. Cell nummer 20 var ett mörkrum där fångar dog av kvävning pga. syrebrist. Under det lilla fönstret i cellen kunde man se märken av att fångarna skrapat med naglarna på väggen för att nå upp mot fönstret.

Dödsväggen

- Värst var ändå fyra små straffbunkrar som var 90 x 90 cm och där läste man in fyra fångar som inte kunde annat än stå på grund av det trånga utrymmet. När de hade stått där natten lång så skulle de nästa morgon ut och arbeta hårt för att till kvällen igen återvända till straffbunkern för att stå. Dödsväggen fanns kvar där man sköt ihjäl fångarna.

Vi fick på egen hand se ...

- Efter guidade rundturen fick vi på egen hand se området och olika museer. Slutligen fick vi se en 17 minuters lång film som till största delen spelats in precis efter att fångarna blivit frigivna. Man kunde tydligt se hur fångarna levde och i hur dåligt skick de var.

Hur stort området var

- Efter Auschwitz I körde vi tre km till Auschwitz II – Birkenau. Det första jag reagerade på, var hur stort området var. Birkenau har en yta på 175 ha och man byggde 300 baracker.

Första barackerna var boskapsstall

- De första barackerna var boskapsstall före de togs i bruk för människor. Idag finns endast 45 murade och 22 träbaracker kvar. Ändå kunde man tydligt se rester av andra baracker, för skorstenarna finns kvar.

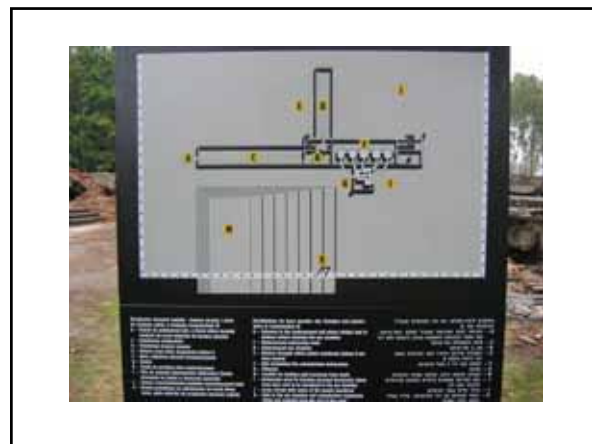
Man hade byggt krematorier med gaskammare

- I Birkenau hade man upp till 100 000 fångar. Det var mest ett dödsläger och man hade byggt fyra krematorier med varsin gaskammare.

Fångarna sov i trevåningssängar

- Fångarna sov i trevåningssängar på rutten halm och på varje våning låg ca åtta personer. In i ett hus packade man upp till tusen fångar. Ett antal man inte kan förstå att har fått plats där.

Det var så mycket att ta in på samma gång

- De flesta av oss gick på egen hand och såg sig omkring på området eftersom det var så mycket att ta in på samma gång att man helst ville vandra under tystnad. Min första tanke som slog mig när jag tog ett steg in i en av barackerna var att det ser ut som farföräldrarnas gamla fähus ute på landet. Arbetande fångar gjorde en kupp och lyckades spränga två krematorier och dessa rester av sprängda krematorier såg vi.

En enda stor begravningsplats

- Vi besökte också den internationella statyn Nazismens Offer i Auschwitz. Många tankar och känslor kom upp för besökare. En enda stor begravningsplats, upplevdes Birkenau.

Det var många tankar som malde

- Efter besöket till Auschwitz var vi alla väldigt dämpade och tysta. Det var många tankar som malde och det fanns inte ord att sätta på alla känslor. Det fanns inget större behov att diskutera detaljer, för vi visste alla vad vi sett och det behövde inte upprepas.

Väldigt svårt att prata om allting

- Det skulle också ha varit väldigt svårt att prata om allting. Det är mycket man behöver smälta och det tar inte bara en och två dagar. Ändå är vi mycket rikare gällande att kunna förstå förintelsen och Auschwitz lite bättre när vi hör om det.

”Din brors blod ropar” 1 Mos 4:10

- Familjen, vänner och bekanta har frågat om detta besök och jag försöker vara öppen och berätta om Auschwitz-Birkenau. Upplever det ändå som väldigt svårt att berätta om detta besök, för det är svårt att prata om det. Det blir mest i form av fakta vad vi såg, men emotionerna går inte att beskriva. Man måste se det med egna ögon för att förstå.